

Передплата

на «РУСЛАНА» вносити:

в Австрії:

на цілий рік . . . . . 20 кор.
на пів року . . . . . 10 кор.
на чверть року . . . . . 5 кор.
на місяць . . . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . . . 16 рублів
 . . . . . або 36 франків
на пів року . . . . . 8 рублів
 . . . . . або 18 франків
Поодинокі члени по 16 сот.

РУСЛАН

«Вирнеш ми очи і душу ми вивеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руско ми серце і віра руска» — 3 Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о 5½ год. пополудни.

Редакция, администрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровского (Хоруцини). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажи Гавемана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламы неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні довесеня по 30 с. від стрічки.

Два польські консервативні дзєвники про руску справу.

(+) Недавно вказали ми на те, що Поляки рускої справи не розуміють і не знають і то вчасти задля того, що не задають собі труду в тім напрямі і о се не дбають, вчасти задля загнізджених між ними пересудів і вродженої їм хиби, глядіти з гори і з далека на все, що руске. Се є причиною, що вважаючи себе більше вартним, вибраним, до якогось високого посланництва в Европі призначеним, «провидінним» народом, з вельми малими виїмками не знають ані руского письма ані письменства (і ті, що знають, то лише дуже поверховно або односторонно), не знають рускої бувальщини, на яку глядять скрізь свої темні окуляри, не знають руского світогляду і вдачі та прикмет руского народу. До сего бодай щиро і явно признав ся недавно Казимир Бартошевич у вшехпольскім органі «Słowo polskie», (ми присвятили его поглядам окрему статью), а иньші, що беруть ся говорити або писати про руску справу (от хочби польські послы — всеж таки вибраними споміж усеї суспільности, або польські дзєвникарі — фабриканти публичної опінії), виявляють часто вельми яскраве незнанє і нерозумінє а часто різкі суперечности. Отсе є також одна з многих причин, дзєчого Поляки, хоч так завзято рекламують для себе руску справу яко домашню, яко чисто краєву, не є спосібні до розвязки, до полагоди рускої справи.

Маємо перед собою знов два голоси польських дзєвників і то як-раз обидва з консервативного табору, а обидва з собою суперечні, се голоси львівского Przegląd-y (з якого в нашім дзєвнику були подані виїмки) і краківского Czas-y. Обидва вважають Русинів своїми ворогами, але розходять ся на розріз в поглядах, як з тими ворогами поступати.

Якийсь ziemianin в Przegląd і набрав стілько цивільної відваги, що налив коновку зимної води на розпадені страйками голів польських загорільців, всі їх плани про мазурских робітників і колонізацію, та всякі поліційні гнобленя напаятував недорічними, шкідними і неможливими, а яко вихід з цілої справи вказав, що jednak musimy mówić z Rusinami, заявив ся за znalezieniem jakiegoś modus vivendi z «Ukraincami».

Навпаки краківский Czas в статі Groźby, обговорюючій погляди «Діла» і в статі Głos rosyjski (Русскій Листокъ) в sprawie ruskiej виходить передовсім з зовсім хибної і невірної основи, бо впевняє, що польські політики довгими роками пособляли значними уступками розвиток нинішньої «młodej Ukrainy», а поборювали святаюрців, що нібито провідники народоуців здобували собі посади і становища (які?!), щоби блиснути відтак марою гайдамаччини, коли тимчасом головню заходом польських політиків виплекано у нас і пособлювано москвофільство після засади divide et impera для спинюваня розвитку Русинів і то

найбільш за управи Потоцкого і Залеского, яко елемент нібито консервативний, а й нинішні польські керманічі радо кокетують з москвофілами, яко запорою національно-політичного і культурного розвитку Русинів, паятуючи на спілку з тимиж москвофілами всіх Русинів змагаючих до самостійно національного розвитку радикалами а навіть соціалістами.

Отже й Czas, хоч нібито жалкує, що «Русскій Листокъ» змішує Русинів з Москалями і покликє ся на Срезневского і Потебню яко найбільші поваги за самостійно українсько-руского народу, в тім самім числі і на тій самій стороні паятує Русинів — яко таких, що поставили собі програму «poza i mord», яко наслідників Żeleznika і Gonty, ciągnących przed wiekami do Humania, називає гах ukraiński groźnym niezaprzeczenie w wysokim stopniu dla interesów polskich. Czas стає на становище тих польських шляхтичів, що в 60-их роках літературний і просвітний рух на Україні перед російским урядом денунціювали яко гайдамаччину небезпечну Росії і радіє тим, що тепер ще автократична і консервативна (!) Росія не дає розвинути ся українському рухови, але боїть ся, що при змінених обставинах, коли би Українці здобули народно-політичні права, тоді могли би виперти польський елемент (шляхту) на obszernych kresowych dzierzawach. Czas остерігає дзєтого Москалів (звертаючи ся з тим до «Русского Листка»), щоби не творили в східній Галичині точки тяжести для народно-рускої (української) пропаганди лякаючи їх соціалістичним підкладом, бо та пропаганда перекине ся за кордон, розбудить там більше невдоволенє серед Українців і обгорне з часом широкі простори руских земель від Збруча по Донець!

З другого боку остерігає Wszepolaaków перед «narodowymi wiecami» на trzy fronty, значить, накликає до лояльности не лише для Австрії, але й Прус і Росії, щоби лише згнобити Русинів.

Отже накликуванєм московської поліції, накликуванєм автократичної Росії для гнобленя українського руху хоче орган краківских станчиків найти союзників для згнобленя Русинів. Такі способи розвязки рускої справи подає орган польский, котрий часто любить ся покликєвати на фразу wolni z wolnymi, równi z równymi!

Чи ж можна тут сподівати ся, щоби ті, котрих задүшевні гадки виповідає Czas, ті, що держать керму політики в соймі галицкім, могли полагодити руску справу, яку они рекламують яко домашню, яко краєву, яко соймову?! Ні, до того нема у них ані знаня і розуміня, ані доброї волі, отже нехай не дивують ся, що Русини мусять глядіти справедливости вгорі, у центрального правительства, котрого обовязком є стояти на сторожі основних законів, заporučаючих Русинам рівноправність, котрого обовязком є в імені монарха станути в обороні загрожених прав цілого народу.

Страйкові справи.

Статья «землянина» з Przegląd-y, яку ми подали в двох попередних числах, станула на переріз всему, що до тепер писало ся, а ще і пише ся в польській прасі. Коли зразу польска праса, заскочена хліборобским страйком так само, як і польскі дідичі, стратили були міру в своїм осуді і заголюкані, а непевні про остаточний вислід стайку, малювали страшні марева анархізму і різні — то ще не диво було. Але тепер, коли страйки вже покінчені, а судові розправи виказали, що понад пустословні погрози, які зрештою в сільскім звичаю уживають ся і без дійсного, каригідного наміру, не було жадних иньших насильств — то вже є премо божевільством говорити про бунт і пожогу руского хлопа.

Хотай, як вже нераз ми вказували, такіми страйками міських робітників ніхто не гіршить ся, а навіть між сільскими робітниками на Мазурах — по словам згаданого «землянина» — такі страйки на дзєвнім порядку, то задля страйку руских хліборобів Поляки нарobili і роблять стілько крику лише тому, щоби до рещти пригнобити руский народ, а страйкуючих, яких сүдьба висунула з яких небудь причин наперед, достигла як найострійша кара.

До літописи страдань руского народа приходить знов нова, довга ліста пострайкових процесів, яких виследи прямо переражають скількостію і строгостію кар. Не в думці нам робити судиям закид несправедливости. Вчинки підсудних певно, що розібрані по параграфам кодексів, мусять бути з ними незгідними. Але коли де, так тут лагодячі обставини можуть і повинні би мати як найширше приміненє, бо сеж не проступники стають перед трибуналами, але громадяни, які в легальній і правом дозволеній борбі похибили в дечім — часом навіть без наміру або і зовсім несвідомо.

А однак всі ті розправи виказали, що жадних зорганізованих нападів, ані напастий нігде не було, що взагалі насилє було хіба відосібним випадком у поодиноких горячіиших осіб і лише в таких обставинах, коли сусіди, які прецінь повинні-б почувати ся до якоїсь солідарности, ставали до роботи на ланах у страйкуючим селі. Проти чужих мазурів наші люди не ставали опором. В богато случаях цілий опір полягав на просьбах і розумових представлєнях.

А вжеж найклясичніишими є «словні погрози», які остаточо є в устах селянина лише язиковими фразами. Колиб так з карним кодексом в руді піти на найпопулярнійшу тепер у Львові комедию «Na Łuczakowie», то всіх ділаючих осіб належало-б на підставі параграфів замкнути в холодну за словні погрози против безпечности здоровля і житя. А прецінь комедия не кінчить ся розбитєм голови, вирванєм ноги, видуплєнєм ока, ані жадним иньшим таким загроженим каліцтвом, лише... супружєм. Так само на селі, хто скаже: «полізеши рачки від мене», — той ще не конче хотів переломати єму крижі; а хто скаже: «попамятаєши до судного дня, той не хотів ще виправити его на лоно Авраама».

А однак мимо того всего польска праса не перестає верзти найогиднійші несенітницї на тему «ржезі», яку мов то Русини намірили устроїти Полякам у східній Галичині! І так пише Przedświt: «Пан Целецкий без обиняків твердить, що сей рух має в собі всі революційні прикме

ти. Коло освідчення п. Цельського могло би (!) формувати ся поклозе фактів і спостережень, роблених иньшими. Але на тім еще не скінчила би ся теперішня задача нашого «обивательства». В разі, коли їм удасть ся (!!) виказати, що там в тім руху стремить грізна революційна рука, нехай же голосять на віздах і соймках конкретні факти, як грозьби (!) підпалу, як відгрожування (!) про різню, як невластиве поведене (?) судії. Нехай в сей спосіб з боронячих ся перейдуть в атакуючих; нехай з тисячі сторін, не гордячи надрубнішою конкретною подробицею, виказують, в чім стремить гроза небезпечности. А решта суспільности нехай сеї справи не бере за річ, обходячу лише діличів, але за щось, що є в інтересі (ага! — Ред.) цілого загалу. Тоді не будуть сьміли піднести ся голоси Русинів на переслідуване Поляками, тоді уступить рівнодушність віденського правительства, або его охота висувати Русинів проти Поляків стане усунена; тоді поважний альярм (!) не умовкне, але відозве ся відгомном в тій другій стадії, в якій перейде в поважну фазу (?), доказову і рефлексійну.

Такі накликування тратять вже свою повагу, а стають прямо сьмішними. Як-раз се шкодить найбільше польським шовіністам в їх баталії проти Русинів, що на їх безнастанні крики за «конкретними фактами», за які готові прийняти вже і пусті лише погрози, — таких фактів на некористь страйкуючих ніхто візвідки не може роздобути.

„Галічанін“ в тарапатах.

Дуже не по нутру «Галічанінови» пішла звісна стаття Przegląd-у, де виразно вказано на зависність тутешнього кацапського штабу від петербурского правительства. Ще на день перед тим «Галічанін» зробив комплімент польській шляхті у своїй вступній статі, а тут мавш — у відданку такого ляпанця!

В своїх доказах, що хліборобський страйк був штучно викликаний, без реальних причин і лише на шкоду і погубу руского народа, «Галічанін» іде так далеко, що наводить «із достовірно істочніка» слова оборони якогось мужика перед судом. Ну, хотай би і справді ті слова були автентичні, то всеж оборону не можна ще приймати за реальну правду, як се робить «Галічанін» і з них виводить ключ псевдологічних консеквенцій. Отже ті селяни мали казати перед судом, що «они думали, що можна страйкувати і на роботу не допускати (!) других, бо ті, котрі їх намовляли страйкувати, показували друковану книжку з цісарским підписом і говорили, що сам цісар позволив страйкувати. Коби ми були знали нашу біду — ми ніколи були не страйкували. Бідні наші «женки», бідні наші діти!»

Остаточно право позволяє страйкувати, і колиб один або другий громадянин, агітуючи за страйком ужив того висказу, що «цісар позволив», то ще не сказав би тим нічо неправдивого ані каригідного. Але «Галічанінови» потрібні були ті скарги «з достовірно істочніка», що би зменшити всенародне значіне страйку та представити его як вислід «агітаційної лжи українцоф». Русскія прасветітельнія абщества і русскія газети — каже «Галічанін» — вліяють на народ посредствіюнно і не магуть безатлагательно пояснить ему правдію то, що єму на мьсте, на селі, ложно представлено. *Ближе к народу насодяса, а собствіюнно саваря, должни находитса староства, навствію ради і памьщікі*. Їх то порікає «Галічанін» за «равнодушіе» супроти сьвященіків і мужиків, що знають їх лише при виборах і тим дають приступ радикалам.

І після такого униженого приподобаня кацапського органу, зараз на другий день якийсь «памьщік» з Przegląd-у сплюнув по шляхоцки в кулак і як завинув ся, так аж пішла луна з пощочини, яку вчідив «Галічанінови». Сердега бачить тепер, що его наскрізь прозріли і его крутіїства не становлять вже жадної «тайни». Але ще мимо сего, з питомою собі безличностію ховає ся він в сю «тайну» і зпоза неї стріляє новими клеветами.

Назвавши автора згаданої статі «Przegląd-у» «харашим економістом, но плахим політиком»,

а пробує першу часть статі а про другу, де автор висказує ся про москальофілів, пише:

«Уже то одно обстоятельство, що авторь говоритъ о сильныхъ элементахъ «клерикально-консервативныхъ» среди галицкихъ «украинцевъ», свидѣтельствуєть, что онъ и понятия не имѣетъ о галицко-русскихъ отношеніяхъ. Имѣй онъ хотя нѣкоторое представленіе о тѣхъ отношеніяхъ, онъ навѣрно не допѣтился бы старой и избитой системы подозрѣванія, будто русско-народная партія получила «бефель» изъ Россіи подавляти крестьянскій стрейкъ и «украинское» движеніе и будто получаетъ за то жалованье. Въ такіи сплетни можетъ нынѣ вѣрнати только сельскій органиетъ, пріобрѣвшій политическое образование изъ польско-галицкихъ газетъ. Русско-народная партія, знавшая о приготавлиющемся стрейку цѣлыми мѣсяцами раньше его начала, еще въ то время, когда никому изъ поляковъ онъ и не снился, совсѣмъ не чувствуетъ за собою вины, будто бы она своєю здержаною политикою въ виду стрейка хотѣла сдѣлати «услугу польскимъ помѣщикамъ». Правда, русско-народная партія могла повліяти на стрейковое движеніе такъ, что стрейкъ былъ бы охватилъ не 24 повѣты, но всѣ 47 повѣтовъ, населенныхъ русскимъ народомъ, но то, почему она того не сдѣлала, ся тайна. Она и не намѣрена направиватись въ политическіи союзники польскимъ верховодамъ, предоставляя всю честь и выгоды отъ такого союза тѣмъ, съ которыми они заключали «новую эру» или ихъ прамыті преемникамъ».

Як бачимо тут, що речене то нова брехня, нове крутіїство, якому вже певно що і не повірять ніхто. Ніхто нині вже не повірять, що кацапи були втаємничені в страйк скорше, чим самі страйкуючі думали страйкувати; щоби впливи кацапів були такі великі, що в разі їх співуділу в страйку, вже був би розширив ся на 47 повітів; що кацапи не раді були спечи для себе польско-правительственной курки у страйковім розгарі, і не намірені напрашивати ся в політичскіи союзники польським верховодам; що не було «бефелю» з Росії, та що тутешні кацапи не є на російськім жолді; та що вкляци кацапи могли би ще завжди творити «клерикально-консервативну» партію, за яку хотіли би облудно уходити, відказуючи всяких основ для такої партії серед галицких українців. Ніхто вже не вірять в се, а навіть ті, що удають вірчих, провиділи вже, що се і так вже на вічо не придасть ся.. ані їм, ані галицким кацапам.

Пора відновити передплату!

НОВИНИ.

— **Календар.** В неділю: гр.-кат. Нач. Индикта, Симеона; рим.-кат. Ч. Хреста. — В поне ділок: гр.-кат. Маманта; рим.-кат. Нікодема. — Ві вторник: гр. кат. Антима, Теоктиста; рим.-кат. Людмили.

— **Пам'ятайте, Братя, на місію до Канади!**

— **Хліборобські страйки перед судом.** Дня 6. с. м. відбула ся в Козові розправа проти акад. Б. Кончевича, ужалованого за устроєне зборів під голім небом без дозволу властей. По розправі засуджено п. Кончевича на 20 К гривни. — Дня 9. с. м. засуджено в Козові Антона Яремуса з Купчиньця на 14 днів арешту за переступ коаліційного закона. — Того самого дня мала відбути ся в козівскім суді розправа проти Августа Кринди, Шимка Рогана і Антона Котляра господарів з Козови і Павла Ткача, Йосифа Пастуха, Дмитра Козака та Ілька Іваськова, господарів з Слободи за переступ коаліційного закона. По переведеній розправі проти козівських господарів увільнено їх від вини, а розправу проти господарів з Слободи відрочено задля неприєутности одного зі сьвідків.

* Перед звичайним трибуналом в Тернополі відбула ся дня 10. вересня карна розправа против Василя Шмати з Кривеньского, обжалованого о злочин з §. 98. з. к. поповнений в сей спосіб, що 29. липня грозив Петрови Паламареви смертию, коли пійде на двірскій лан робити. Обжалований звиняв ся, що не пам'ятає, чи слова ті сказав, але може бути, що сказав. Сьвідок Петро Паламар під присягою зізнав однодушно з актом обжалованя. Сьвідок Николай Васильків заприсяжений зізнав, що обжалований в его присутности питаний жандармом сказав: «та тоє не тільки я говорив, але всі говорили». Обжалу-

ваного засуджено на два місяці тяжкої вязниці. Прокуратор Бережницький зголосив відклик по причині низької кари.

— **Філія товариства Гімн. «Сокіл» в Станиславові** подає отсим до відомости, що з днем 16. с. м. розпочинають ся тіловправи і будуть відбувати ся два рази в тиждень а то у вторники і п'ятниці від 7^{1/2} — 8^{1/2} год. вечер. — *Гаразд! Старшина.*

— **3 Каменця подільського** в Росії пишуть нам, що наш театр вправді має там велике powodжене, бо зараз на перше представлене (Барон циганський) був випроданий театр, але заходять якісь цензуральні трудности, так що за перший тиждень граню всего два рази.

— **Вп. тов. Академики і Абитуриенти** пробувають тепер в повіті коломийскім звольять безусловно явити ся дня 16. с. м. о год. 3. попол. в сали «Народного Дому» в Коломні. — *Володимир Войнаровскій.*

— **До рускої гімназії у Львові** вписало ся доси 728 учеників. Іменно до I. кл. 172, до II. кл. 138, до III. кл. 81, до IV. кл. 72, до V. і VI. кл. по 74, до VII. кл. 69, а до VIII. кл. 48. Першу класу поділено на 3 (!) відділи (по 60, 50 і 62 учен.), другу на 2 відд. (по 68 (!) і 70 (!) учеників), третю до севої включно також на два відділи, а осьма класа не є поділена. Прямо не хоче ся вірити, аби в одній класі могло учити ся разом по 60 до 70 учеників і то в тих часах, коли тільки говорить ся і пише ся про фізичне виховане молодіжи. Бідні ті рускі ученики, а ще біднійші їх учителі!

— **Др. Евгений Озаркевич** повернув зі Щавиці і ординує через зимовий сезон у Львові, улиця Корнятків ч. 1, II. поверх («Народний Дім»).

— **Боро посередництва праці у Львові** було вчера предметом нарад делегатів будівельних підприємців і робітників. Робітники уважають таке бюро головним средством забезпеченя себе перед визиском і поставили его засноване між своїми першими угодовими домаганями по червневих розрухах. Підприємці довго зволікали з сею справою, аж коли робітники загрозили страйком, зібрали ся вчера в ратуши і по довгих нарадах ухвалили проект бюро посередництва праці. Завтрішні збори робітників порішать, чи сей проект для них відповідний чи ні.

— **Обманьство.** Вчера зголосив ся в австро-угорскім Банку у Львові селянин з Миклашова Стефан Костик і просив змінати єму 50-короновий банкнот. На нещасте неписьменного Костика банкнот був лише анономом фірми Інджіжа Кляйста з Прерова і природно, не мав найменшої вартости. Неповинного Костика відставлено на поліцію, де він зізнав, що згаданий «банкнот» одержав за пядесятку від селянина Моравського, а звідки тамтой его дістав, сего не міг сказати. Показує ся отже, як велику нераз шкоду може потерпіти наш неписьменний мужик через те, що якомусь там чеському чи німецькому фабрикантови забало ся шумно заанонсувати свою фірму. Найвисший вже час, щоби урядово заборонено уживати такої грошевої рєклями!

— **Пригоди на провінції.** В Пісках львівського повіта, найдено оноді на дорозі тіло тамошнього селянина Дмитра Хомина. Рани на тілі доказують, що Хомина мусів хтось замордувати. Підозріних о сповненє морду селян: Мих. Яремку, Федька Билєня, Сенька та Івана Кречковских увязнила жандармерія і відставила до слідчої вязниці повітового суду в Щирці.

Господар Тимко Жабчак в Парипсах коло Немьрова посперечав ся з своїм зятєм Францом Улязурком за межу і ударив его косою в голову так нещасливо, що Улязурко упав на землю облитий кровію. Убийник сам зголосив ся в немирівскім суді.

— **На кару смерти** засуджено вчера в львівскім суді Івана Батюшка і его спільника Яцка Гапія з Бутин за морд, якого допустили ся дня 19. мая с. р. на особі Гаськи Гапійної. Оба засуджені зголосили зажалене неважкости.

— **Історичні маневри.** На днях відбудуть ся в Італії військові маневри, які мають вірно відтворити битву під Риво і з дня 14. і 15. січня 1797 між Французами а Австрівю. Французами проведили тоді Масена і Наполеон Бонапарте, а австрійским війском ген. Альвінчи. В битві побідили Французи.

— **Антисемітські розрухи** вибухнули в грізнім виді в Ченстохові. З наспілах доси скуких вістей дізнаємо ся, що товпи напали на жидів і убили 15 осіб; в тім числі є один поліціант. Спокій настав аж тоді, коли прибуло військо і жандармерія.

— **Гарбуз — на причуд коштовний!** Се діяло ся в місточку в Немирові, равського повіта, де проживають «дуже мудрі» міщани. На весну 1901-ого року Марнія, жінка Леська Стецяка, кинула в свій городець, що находить ся в полі (в Немирові городи переважно на полях попри потоки!) зернятко гарбуза. Зернятко скільчило ся, зішло, розросло ся, зацвіло і ось виріз «гарбуз на причуд коштовний». Добрі люди кажуть, що він — сей гарбуз — був величини бо-

хонця хліба за 20 сот., а міг вартувати ні більше ні менше а хіба 10 с. Але міщанська темнота, зарозумілість та зайлість, що тутешні міщани зовуть «міщанською мудростію», піднесли коштовність сего гарбуза з 10 с. аж на 173 К 20 с. — А оно так склало ся. Десь в місяці серпня 1901-ого року в біліський день з полудня вийшла Гануся, 20 літня донька Леська Стецяка, на висше згаданий городець і застала в борозні «гарбуз», як лежав відірваний від свого бадилля. Хто міг відірвати? Злодій, подумала собі. А деж сей злодій? І глипнула она своїми далекозорими очима докруги себе та побачила, як може на 300 кроків від неїшов на своє поле до гречки, парубок Михайло Хоркавець, син Антоха, шуриня єї тата. Найшов ся злодій — подумала собі Гануня; то він і лише він відірвав гарбуз і хотів вкрасти, бож він як-раз тепер іде і є прецінь сином шуриня мого тата! Ну — і розбубнили язики родини Леська Стецяка по Немирові, що Михайло Хоркавець їх кривник, вкрав їх гарбуза! — Пішли позви; Михайло записав Гануню о порушене «свого вонору», а Лесько Стецяк записав Михайла о крадіж гарбуза. В обох позвах покликано ся на свідків. І ось від тепер ціна гарбуза починає підскакувати і кінчить ся аж поперех 173 К 20 с. — Рахунок такий. Два позви по 40 с., разом 80 с. Дві карні розправи в немирівськім суді, а то на першій розправі ставало 6 осіб і стратили час до полудня найменше в ціні по 40 с., що чинить разом 2 К 40 с.; на другій розправі ставало 4 особи по 40 с., разом 1 К 60 с. Гануня Стецяк присягнула, що бачила, як Михайло Хоркавець відірвав гарбуз і хотів вкрасти. Михайла засудив суд на 6 діб арешту за крадіж. Михайло зголосив рекурсе до висшого суду, зза чого відклична розправа у Львові, на котрій заступав Михайла адвокат за гонорар 10 К і висудив знесенє засуду немирівського суду. Доси гарбуз потягнув за собою кошти на 14 К 80 с. — Та не конець на сім. Михайло Хоркавець робить карне донесенє до суду на Гануню о злочин кривоприсяги. Се письменне донесенє, що стояло 50 с., спрочинило карне слідство проти Гануні, в котрім стратило 9 осіб час до полудня по 40 с., отже разом 3 К 60 с. Гануня дістала акт обжалованя, проти чого єї отець писав львівським адвокатом відклик за 30 К і ходив за тим тричі до Львова, о кошти по 5 К, за раз, або разом 15 К. Відклик відкинено, а розписано на червень 1902 карну розправу у Львові, на котру Лесько Стецяк поставив адвоката за 50 К гонораря. Ставали свідки, котрим суд виплатив 45 К. Три особи (дві від Леська Стецяка і одна від Михайла Хоркавця) їздили о своїм кошти найменше по 5 К, або разом 15 К. Так отже, сей «славний гарбуз» підніс ся в ціні найменше на 173 К 20 с. Чи не на «пречуд коштовний гарбуз!» — Ось такий і єму подібні випадки немирівські міщани уважають за вислідки своєї «великої мудрости!» Гей міщани-міщани! Крайній час схаменути ся вам!

— «Свище як ангел». В Спол. Державах записала нова артистична зьвізда на поли концертного світу. Є нею панна Люїза Трія. Єї свист так на причуд меляодійно і мило вражає ухо, що першорядні критики не можуть нахвалити ся свистового талану п-ни Трія, а один з критиків в завалі висказав ся, що артистка «свище як ангел».

— Ватага злодів. Перед суднями присяжними в Станиславові почала ся розправа проти ватаги злодів, якої проводирем був Герш Нісен Талесман. Ватага допускала ся дуже смілих крадежій не лиш в Станиславові, але в Монастирських, в Єзуопі у гр. Войтіха Дідушицького, в Чорткові і т. д. Одною із найсмільніших крадежій була крадіж у купця Берля Крафтгамера в Станиславові. В ночи дня 9. падолиста 1898. р. закрали ся були злодії через вікно до єго помешканя і винесли тяжку вертгаймівську касу так тихоенько і зручно, що сплячі в сусідній комнаті Крафтгамера нічого не чули. В касі було тоді звиш 90 000 К. В Чорткові обікрали они торговельника збіжєвого Єрухима Гольдштайна. Злодії увійшли через кухню, де спало кількоро людей, до спальні Гольдштайна. Гольдштайн мав в кишені в споднях 1.600 К і сховав сподні в грішми під подушку, на котрій спав. Злодії витягнули їх звіттам а на другий день знайдено вже лиш сподні на цвинтарі. Розправа потягне ся кілька днів.

— Малпа загрязла. Б селі Фоссє в Франції бавив ся 13-літний хлопчина з малпою. Ненадійно малпа скочила хлопцеві на плечі і почала кусати єго в шию. Заки на крик хлопця прибігли єго родичі, малпа загрязла єго на смерть.

— Засуд офіцирів. Будапештєвська команда гонведів засудила поручника 7. п. гонведів Мавр. Шалькая за дефраодацію 1000 К на 15 місяців вязниці, а надпоручника 23. п. гонв. Яв. Шацтнера за обманство на 6 тижнів вязниці. Очевидно, оба засуджені розпрацали ся на віки з офіцирським степенем.

— Страйки. В копальнях Декасевіль в Франції більша часть робітників застрайкувала і прогнала иньших ямарів з роботи. — В Фірмен заявило сь 1011 копальняних робітників за гене-

ральним страйком в департаменті Льоари, а лише 85 робітників голосувало проти страйку.

Страйк портових робітників в Триєсті триває дальше після ухвали онодішних зборів. Війскову залогу скріплено в Триєсті двома новими баталіонами піхоти.

— Зьвїздисте небо у вересні. Сонце спускає ся вже щораз низше на небі, аж наконець дня 22. с. м. приходить в то місце, де єго дорога (екліптика) або дорога зем і сходить ся з рівником в громаді Діви. Се місце означає ся знаком прийнятим для громади Ваги і ддятого кажемо, що сонце вступає в знак Ваги, хоч поправді оно вступає в громаду Діви. Від сеї пори іде сонце щораз більше під рівник і ддятого день стає щораз коротший а ніч щораз довша. На північнім небі нема тепер ніякої замітнійшої громади зьвїзд, але зараз трохи низше видимо громаду Кефея а на захід від него Змія, оберненого головою до наверхка. Зараз під ним є Малий Віз, котрий колесами обернув ся зовсім на захід. Великий Віз стоїть тепер на північнім заході, а дальше від него на заході видно Вола-ра. Велика, дуже ясна зьвізда в сій громаді, Арктурус, жене в просторі сьвітнім з величезною скоростію, бо робить 600 кільом. на секунду. Великий Лев вже зайшов. На сході виринає знід овиди громада Біка і показують ся внім Ілєяди або Квоцка. Висше понад Біком є громада Баран а недалеко від неї громада Андромеди, в котрій знаходить ся видна вже голим оком сьвітлова мраковина, в якій в серпні 1885 р. показала ся була нова зьвізда, котра сьвіттила через якийсь час, а відтак погасла. Чи то дійсно дісталась була в ту мраковину якась нова зьвізда, котра тут згоріла, чи то може в самій мраковині витворив ся був якийсь горючий осередок, годі знати.

На полудневім небі видко високо в горі, в наверхку, Лебеда а на захід від него Ліру з Вєгою. Під ними на середині неба стоїть Орел; на захід від него видко ще Гадрок з Гадиною а на сході Володія. Понад самим овидом в долині видко громади Козорога і Стрільця. Серединою Гадрок понад послідною зьвїздою в Гаддині і понад двома долішніми зьвїздами Орла та горою саме попри Володія іде рівник, а знов почерез громади Стрільця, Козорога і Володія іде екліптика. Сонце відходить найдальше від рівника на полудне тоді, коли приходить в громаду Стрільця, або, як каже ся, вступає в знак Козорога, що буває дня 22. грудня, коли день найкоротший а ніч найдовша. Від сеї пори сонце зачинає підіймати ся в гору, підходить до рівника, а хвиля тога називає ся зимовим зворотом.

З планет видко тепер вечером Юпітера в громаді Козорога а Сатурна в громаді Стрільця; Венера сьвітить в громаді Льва на західнім небі; Меркур стоїть в Діві а Марс в громаді Рака. («Товариш»).

— Конкурси. Повітовий виділ в Товмачі оголошує конкурсе на посаду окружного лікаря з осідком в Хотимирі. Платня: 1000 К + 600 К на обідки і 400 К надзвичайного додатку на 1. рік. Поданя можна вносити до дня 15. падолиста с. р. — Магістрат м. Тернополя розписує конкурсе на посаду асистента (фахового електро-техніка) міського технічного бюро. Платня: 1200 К + 240 К активального додатку + 800 К на фіякра. Поданя до дня 15. жовтня с. р.

— Дрібні вісти. На шляху Альверній-Регулиці привернено цілковитий рух поїздів. — У Львові помер Поляк Юліян Стрелецький, властитель ювілерської фірми, в 52. р. життя.

— Переписка редакції. Вп. о. Н. Р-кий в Яблїнці. Гроші ми одержали. «Парац» єще в оправі, тому вишлемо єї за кілька днів.

— Родимці! Памятайте на фонд будови приватних шкіл!

Телеграми.

Шашвар, 13. вересня. Цісар в товаристві німецького наслідника престоло і генералів приглядав ся вчєра маневрам кавалерії коло Кукло. По 6-годиннім побуті в поли монарх повернув до свого шатра, де відбув ся обід.

Берлин, 13. вересня. Цісар Вільгельм повернув вчєра з поля маневрів.

Петербург, 13. вересня. Цар Микола з наслідником престоло і великими князями прибув вчєра вечером на маневри до Курєка, де замешкає весь час маневрів в двірєкім поїзді.

Спаа, 13. вересня. Стан королевої все ще грізний, але катастрофи не належить надіятися.

Рим, 13. вересня. Поліція увязнила кількох анархістів, які мали зробити замах на жите короля.

Малий Фейлетон.

3 поезій Петра Кармацького.

На гробі України.

Где ти Україно, знесилений краю,
Збезщещений скверно нагайкою ката?
Замараний їдо раба шовініста,
Проклятий устами гадя-ренегата?
Це ти Україно, знесилений краю?

Це ти сьвята жертво у шпонах вампіра;
Що тягнеш в обійми поліпа заглади,
Що кормиш слабими грудьми галапаса,
І ждеш від чужого демона віради?
Це ти сьвята жертво у шпонах вампіра?

Це ти Ельдорадо злієного сусїда,
Що з лона свого скарби викрадає,
І з глумом впиваєсь твоею кервою,
Відтак клеветою тебе обкидає?
Це ти Ельдорадо профана-сусїда?

Це ти Україно, кістяк Прометєя,
Що в кігтях тирана, в аґонії вєть ся.
Це ти спорохніла зацито мольоха,
Що паний своєю кервою — сьмієть ся...
Це ти Україно, кістяк Прометєя.

Це ти Україно, ковчег сьвятих чинів,
Що в тьмі пропадають, як фата морґана.
Колишній гіганте просторого Сходу,
Що гинеш в обіймах жадного Титана.
Це ти Україно, ковчег сьвятих чинів.

Це ти, заціпіла неробства корою,
Що пєстиш на лоні закажені рани:
Дур, злобу, обману, плієнь нужди та горя,
Борби кровопійні і пристрасть тирана, —
Це ти, заціпіла неробства корою!

Це ми — твої діти... Безсильні каліки,
Волочем нікчемно ланци з павутини,
Гниємо в проказі гріхів, негодяйства
І гріємось раді в дошках домовини...
Це ми — твої діти, — безсильні каліки!

Це ми, хиткі змори, слабї десперати,
Що бємо ся в груди, падемо, повзємо, —
І впять пригортаєм мольоха заглади,
І впять в його кігтях, в неробстві жиемо...
Це ми, хиткі змори, слабї десперати.

Це ми, кровопійчий накорінок Юди, —
Що нєнку продали в поталу вампіра!
Це ми зледацілі, трусливі круки,
Що грішні болять ся страшних «Dies irae».
Це ми, кровопійчий накорінок Юди!

* * *

Ми каємось, Нєнько! Прости Україно!
Прийми наші сльози, що ринуть ріками,
Із лоду змпавають полуду невїжи;
Ми хочємо стати синами-борцями!
Ми каємось, Нєнько! Прости Україно!

Ми мрем сиротами, ратуї Україно!
З пятном негодяйства, в рабському лахмітїю,
Блукаєм в тьмі ночи, в вузькїм лябїринті,
І тягнем на стрічу новому столітїю
З дарами невїжи... Ратуї Україно!

Збуди дітїй-трупів, сьвята Україно!
Просни ся, здригни ся — зроди Прометєя;
Стопи своїм жаром хрунівськую ляву
І впрєи в рук Ада страдалця-плебєя.
Збуди дітїй-трупів — Вкраїно! Вкраїно!

Жебрак.

Лють воздух сціпіла, сніг ярко блищав ся,
І студїнь як клином колола ялиці.
По вулицях вітер гуляв, розцибав ся
Та гнав вперед себе стовпи сніговий.

Як Лазар лежав він в снігу під стїною,
Закутаний в шмате. Лице почорніло,
А очи запались. З тяжкою бїдою
Уста порушались — а груди свистіли.

Як тая собака скомлів та молив ся:
«Що ласка — дивїть ся, як ближній карась»...

Хто глянув, той плюнув і люто дивився —
»На віщо — питався — це драгте валяється?..«

Грішниця.

Є дика скеля, скеля супів —
Як горло Сцилли. Дух пожоги,
Мертвецька вонь, черепа трунів
І чорне стерво тхне клятвою.
Тут тінь життя блага підмоги.
Тут чига' гидра — дика горда,
Жадна брехві, злодійств, розбою.
В словах полин, проклин, погорда,
В думках застила їд гадюки...
Це пил падла і жертва муки.

Як ангел ти росла сьвятою,
Як зорі блиск, як світло перли.
Твій срібний звук звенів луною,
Твій зір стріляв туман тривоги.
Кліщі юрби тебе зажерли!..
Згоріла ти в огни пожоги:
Пішла в гирло, за звуком страсти —
На шлях гріха, в трупарню смерті...
Пішла охочо в тьму пропасти,
Бажала вмерти...

Капризна доля... Як відьма горя
Шаліла ти, людий троїла,
Та ссала корм з брудного моря...
Напилася сльоз, досить напила!
Ударив грім! Псалом каюня
Як вістре ріже, сіпа' душу!
Так знай, ні біль, ні стон риданя
Не в силі змити плям сумління.
І я також страдати мушу,
За нас двоїх по гірч терпіння.

3 поезій Аькіда Мельхика.

1.

По філях сріблястих гуляє мій човен,
мов зоря в лазурах купаєсь,
по площі скляній відвічного моря
безпугній, бездольній екитась.

І бурею вихрів, невзагодін гонений
він далі без вгаву все мчить ся —
у тихій пристані без злиднів, без горя
йому не судилось спинити ся..

2.

Тихо гасне срібна зоря,
нишком тиша йде
з тої ниви, з того поля,
де мертве живе...

Тихо гасну я — забутий,
стон послідний мій
гине глухо у темряві
на землі чужій.

3.

Геть струшує осінний сум
із віття цвітів жар,
пливуть русла журливих дум,
блід, як лиця мар...

Вітрових арф могильний згук
тремтить в незримій млі —
ідуть, ідуть як мраки тінь
за днями дни глухі...

4.

Рине з липи цвіт по цвіту,
лісом стогне плач берез;
над ярами блимнув місяць,
лиш зітхнув, поблід і щез...

І виовитий в сіру мраку
мріє світ у дрімоті —
лиш розпуттями блукають
потопельники бліді...

Лиш невпинно чорний смуток
до моїх глядить вікон
і з очей міні проклятий
проганяє ясний сон...

5.

Холодний морок подем шлеть ся,
іде звідкілясь ніч — —
веде демонів хмуровоких
і приском сипде з віч..

А у нічній мертвецькій тиші
я чую віддих твоїй,
як тоне тихо у безмірнім,
лазурнім морі мрій...

Відтак, — щось шемчуть стиха,
[тужно]

бліді твої уста — —
холодна ніч несе лиш відгук:
»твоя, твоя, твоя...«

Люблю промінну, ясну зорю,
що золотить лазуру тінь,
і в ясну ніч голубить серце,
що завміра' з палких терпінь;

Люблю грізне, пінисте море
і голосіння срібних филь,
що раз-у-раз нестять в обіймах
дряхлі, понурі кости скель...

Люблю роси сріблясті перли
на снігових чарках лелій,
що наче сльози ранні сьвітять
зюза серпанка-чорних вій;

Люблю пісень чарівні звуки,
що жар кохання в серце лють
і ломлять сталь важких кайданів
і в бій невольників ведуть;

Над все твої я люблю очі,
сумні як звук осінних дум,
як шемріт озерної филі,
як пралісів сьворий шум...

Відень 1902.

COLOSSEUM Ernesta Thorna

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сенішна
Найславніша програма!
від 1. до 15. вересня 1902.

При співучасті військової музики 30. п. п.

1) Увертура. 2) 3 Ага—Zebra—Vora, індійські ігрища. 3) 9 Pircher, горішно-стирийські співачки, дансери та йодлери. 4) Панна Czita, польська віртуозка на скрипках. 5) Zizi Papillon, париска ексцентрична акробатична співачка. 6) Mariot, творець сьміху. 7) Орхестра (Реклямограф). 8) Elly del Sarto, артистка на мандоліні. 9) Брати Püps, наслідувачі звирячих голосів. 10) Брати Hamilton, ексцентричні малярі. 11) Сестри Klett, тирольські дуетистки. 12) Miss Berley, співачка.

Що дня о 8. год. вечером велике представлене. В неділю і сьвята два представлення. Що п'ятниці High-Life представлене. Білети вчасніше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Льоси на сплати

місячні з правом до виграних по злоченю першій рати поручає банковий дім Шіц і Хаес (Schütz і Chajes) у Львові пл. Марийска ч. 7. Купно і продаж ефектів, льосів і монет. Виплата купонів. Безплатна ревізія льосів і ефектів. Проспекти висилає ся оплатно.

6(21—50)

Найдешевші, тревалі КЕРНИЧНІ ПОМПИ

як також помпи всякого рода і до кожної ціли, рури, тревалі мотори вітрові, водопроводи будує перше моравске заведење для водопроводів і помп

Ант. Кунц

ц. і к. надворний доставець в Mährisch-Weisskirchen.

3(21-24)

— Красва Рада шкільна апробувала слідуючі видання Руского Тов-а педагогічного на нагороду пильности і до бібліотек шкіл народних:

	(брошуров.)	(оправл.)
Оповіданя для дїтий	40 сот.	54 сот.
Оповіданя Катренка	40 "	54 "
Оповіданя Коцюбинського	40 "	54 "
Переклади Кримского	40 "	54 "
Дитячі оповіданя, Мамми Сибіряка	30 "	54 "
Байки Пушкіна	30 "	44 "
Оповідане Марка Вовчка ч. I	40 "	60 "
Марта Борецка	30 "	44 "
На прічках	40 "	60 "
Народні думи, д-ра Пачовского	40 "	54 "
Казки, гр. А. Толстого	30 "	44 "
Поеми, О. Кониського	20 "	34 "
Покарана лож, комедійка Малій сьпіванник	16 "	30 "
Серед цвітів, комедия в 2 дїях	1 K	1 K 30 "
Лис Микита, Гете-Франко	20 сот.	
Перша китичка, Ярошинської	20 "	54 сот.
Друга китичка, Ярошинської	50 "	2 K 90 "
обі разом		
Андерсен, Казки IV і V ч.		
5 частий разом опр.		
Для шкіл виділових апробовано:		
Дивні пригоди комаха, Сангвіна	48 сот.	75 сот.
Інститутка, М. Вовчка	40 "	60 "
Шекспір в повістках	30 "	60 "

Зарваницю

у.л. Руска ч. 3. Ціна з поштовою оплатою 25 сот.

Дві панночки

можуть вайти поміщене в рускім домі в дуже здоровій часті міста; дома німецка конверсація і фортепян до ужитку. Близша відомість в редакції «РУСЛАНА».

За певну і добру льокацію поручаємо

- 4 1/2% листи гіпотечні
- 4% листи гіпотечні коронові
- 5% листи гіпотечні преміювані
- 4% листи товариства кредитового земского
- 4 1/2% листи Банку краєвого
- 5% облігації Банку краєвого
- 4% позичку краєву
- 4% облігації пропінацийні

і вслякі ренти державні
Ті папери продаємо і купуємо по найточнішим курсі деннім.

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ Гіпотечного

„Тревоги автора і видавника“

(гумористична подїя з натури)

О. Я. Кониського

можна набувати в Адміністрації «Руслана» та в обох руских книгарнях у Львові.

Ціна примірника на веліновім папері вносить всего 30 сот. (з поштовою пересилкою 35 сот.).